

Uredništvo in upravišstvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“
izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsek dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročilna lista:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila
se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
jih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 6.

Maribor, dne 16. januarja 1911.

Letnik III.

Za koroške Slovence.

Ogorčenost in razburjenost radi ljudskega štetja sploh, posebno pa radi razpusta Političnega in gospodarskega društva za koroške Slovence je med našim ljudstvom silno in rase od dne do dne. Naši ljudje so navajeni prenesti in pretrpeti od strani vlade marsikaj, toda pri takih nepostavnostih, kakor se gode v prvi vrsti na Koroškem, se razburi tudi njihova hladna kri. Na včerajšnjih naših političnih shodih je vzbruhnila ta nevolja spontano na dan. V Jarenini in v St. Jerneju pri Ločah sta bili z navdušenjem sprejeti resoluciji, ki obsojati početje naše razgrizene vlade. To sočustvovanje spodnještajerskih slovenskih trpinov naj bo našim koroškim bratom v tolažbo in bodrilo, da ne omagajo v težavnem boju.

„Voliki, zbrani na shodu Slovenske kmečke zveze v St. Jerneju, obsojajo nepravilnosti, ki se godijo pri ljudskem štetju na Koroškem, po spodnještajerskih trgih, mestih in obmejnih krajih ter zahtevajo, da vlada sama izvrši ljudsko štetje ne po običajnem, ampak po materinem jeziku.“

„Slovensko katoliško politično in gospodarsko društvo v Jarenini protestira odločno proti nepostavnemu razpustu Političnega in gospodarskega društva za koroške Slovence in obsoja najkrepkeje ta krivični korak naše vlade.“

Zjedinjenje krščanskih cerkvâ v orientu.

Izza objavljenja znane razprave princa Maksa Saksonskega o zjedinjenju vshodne in zahodne cerkve, se je pričelo na vshodu zelo živahno razpravljati ne le o tem predmetu, ampak tudi o zjedinjenju vshodnih cerkvâ med seboj. Večkrat se je že poskušalo kolikor mogoče zblížati vshodne cerkve, ampak ostalo je vedno samo pri poskusih. Sedaj se kažejo konture, da bi se mogoče ta poskus posrečil. Povzročila

je to mladoturška politika, ki hoče, da postavno „zjednači“ vse podanike turškega cesarstva tudi v verskem oziru. S to mladoturško akcijo se pa čutijo vshodne krščanske cerkve ogrožene v svojih pravicah, zato žele, da bi se zjedini in bi se z zjedinjenimi silami postavile skupnemu nasprotniku po robu. Politični razlogi so dali povod za prve poskuse, da bi se odstranil bolgarski šizma. In če Turki ne bodo odnehali s svojim tlačenjem Bolgarov in Grkov je prav lahko mogoče, da pride do pomirjenja med eksarhisti in patriarhisti.

Kakor poročajo iz Carigrada, se v grški cerkvi mnogo govori tudi o zjedinjenju grške in rimske cerkve. Zlasti nižja duhovščina razpravlja mnogo o tem, ker pričakuje od unije zboljšanje svojih težkih in tužnih socialnih in gospodarskih razmer. Od višje duhovščine se je izjavil dosedaj za zjedinjenje obeh cerkva beirutski nadškof Gerassinos, ki je z dovoljenjem antiohijskega patriarha izdal pastirski list, ki se bavi s to zadevo.

Zdi se pa, da bi Grki bili pripravljeni k zjedinjenju v prvi vrsti samo iz političnih momentov. V Turčiji je itak pri vsakem vprašanju merodajna politika. Z ortodoksno svojo cerkvijo so si Grki obvarovali v turškem robstvu svojo narodnost, svoj narodni značaj. Sedaj se pa zato tudi tako silno branijo vsakega napada od turške strani na svojo cerkev, ker se boje, da bi izgubili svojo narodno samostalnost in individualnost, če bi izgubili stare pravice in bi prenehal dosedanj izjemni položaj njihove cerkve v turški državi. Zato zavzema v njihovi politiki vprašanje, bi se z zjedinjenjem z Rimom li ojačil ali oslabil njihov narodni odpor, velevažno mesto.

Med tem so se sedaj nenadoma zblížali Armeni in Grki. To sicer niso prvi poskusi, toda vsi dosedanj so končali z nevspehom bodisi radi trmoglavosti ortodoksnih prelatov, bodisi radi zunanjih razmer in dogodkov. Smrt katolikosa vseh Armencev, Matheosa II. v Ečmiadsinu, ki je bil turški podanik, je spravil zopet vprašanje o zjedinjenju na dnevni red. Matheos II. je bil prej v Carigradu ter je bil tam zelo priljubljen in spoštovan. Po njegovi smrti so se brale v armenski katedrali v Kumpaku maše za dušnice, kojih so se udeležili tudi trije zastopniki ekumenskega patriarhata. Armeni so najprej želeli, da bi prisostvoval tem mašam sam ekumenski patriarh osebno in tako s svojo prisotnostjo povzdignil si-

jaj cerkvene svečanosti. Nato se je pa stvar drugače uredila in je dala povod za zgoraj omenjeno zblížanje. Dogmatičnih razlik med obema cerkvama ni. Do kalcedonskega koncila leta 1151 sta bili obe cerkvi popolnoma zjedinjeni. Sedaj se zopet na obeh straneh želi zjedinjenje, ker bi bili zjedinjeni mnogo močnejši v boju proti skupnemu neprijatelju. Armeni sedaj nimajo ne patriarha v Kumpaku in ne katolikosa v Ečmiadsinu. Zato bi se naj zjedinjenje tako izvedlo, da bi bila armenska cerkev peti ortodoksni patriarhat (Carigrad, Antiohija, Aleksandrija, Jeruzalem in Ečmiadsin), ali pa tako, da bi postala armenska cerkev samostojna (autokefalna) ortodoksna cerkev.

Iz vsega tega se jasno razvidi, da se je pričelo v vseh vshodnih cerkvah vestno in živahno razmotrivati vprašanje o zjedinjenju. Kaj bo nastalo iz vsega tega in kaj bodo rekli Mladoturki, proti katerim je vse to naperjeno, se še ne da reči.

Zopet na shodih.

Komaj so minuli prazniki, že zopet hite naši nemurni poslanci in drugi kulturni delavci ven med naše ljudstvo. Ne zadržujeta jih sneg in mraz, ampak z veseljem hite na delo. Naše ljudstvo pa ve ceniti to neutrudljivo požrtvovalnost. Zato se tudi ono ne vstraši slabih potov in prihiti v mnogobrojnem številu na naša zborovanja. Vsi naši včerajšnji shodi so bili dobro obiskani in povsod je vladalo veselje in navdušeno razpoloženje. Skoro bi rekli: Lahko je sedaj poslančevati, ko imamo tako zavedno ljudstvo, ki gre korajžno in samozavestno v boj.

Jarenina.

S snegom so pokriti lepi holmi okrog Jarenine. Vse krog in krog je belo in kakor bi bila zemlja posuta z diamanti se vse blišči, ko siplje solnce iz vedrega neba svoje prijetno-ogrevajoče žarke. Pota niso ravno prijetna, vendar se je zbralo k obnemu zboru političnega društva izvanredno lepo število mož in mladeničev. Posojilnični prostori so bili natlačeno polni.

Občni zbor je otvoril predsednik gospod župan Thaler iz St. Ilja v Slovenskih goricah s pozdravom na navzoče, posebno gospoda poslanca Ivana Roškarja.

„V petek vendar ne?“ vprašala je začudeno kmetica.

„Zakaj ne“, zasmejal se je Mlejniki. „Jaz se ne postim. Jem, kar mi tekne; čemu pa imam denar. — Take reči so na svetu že minule in postijo se le stare ženske, katere za meso nimajo zob.“

Gospodarja so te besede ujezile, ali mesto da bi se oglasil in Mlejnika zavrnil, je molčal. Mlejniki bil je oblečen gosposki, videti je bilo na njem, da je prehodil že precej sveta, zato se je znal tudi tako obnašati. Na zunaj ima vsakdo, ki je gosposko oblečen, nek poseben ugled, in marsikaj se mu spregleda, kar bi drugim štel v sramoto in greh.

Gašper ni sicer dovolil sam, da bi se v petek kuhalo meso; kadar si ga je pa Mlejniki želel, je molče privolil.

„Je-li tukaj tuintam kaka plesna veselica?“ je vpraševal Mlejniki dalje, obrnivši se k Pepici, domači hčeri.

Ta je zardela in povsila oči.

„Kake petkrat na leto“, je dejala.

„Je to vse? To bi človek dolgega časa umrl“, zasmejal se je Mlejniki. „No, počakajte, plesali bomo večkrat, vsaki teden. V steklarni je dosti mladih fantov in deklet, se bodo naplesali, da jih bodo noge bolele. Prvi ples z Vami bo moj, da veste že danes.“

Pepica se je smejala.

Mati pa, videča, kako se briga „gospod“ Mlejniki za njeno hčer, je bila polna veselja. Kmalu je bil pri Gašperjevih kakor doma. Stregli so mu z vso pozornostjo, kuhali mu, kar si je pozelel, in skrbeli, da bi se v ničemer pritoževati ne mogel.

Mlejniki je bil zadovoljen in kmalu je imel v hiši prvo besedo. Spoštljivo so ga poslušali in bili ponosni, da je kakor bi bil njihova kri.

Tudi drugi posestniki so imeli delavce na stanovanju, katerim se je bolj ali manj godilo, kakor Mlejniki. Le Liška je svojega gostača pognal iz hiše takoj čez teden.

PODLISTEK.

Božja sodba.

(iz češčine)

Dokler v Lipnici še ni stala steklarna, vladal je med občani lepi mir, prava pobožnost in poštenost, da je bila vas znana daleko okoli radi tega.

Cerkve je bila vedno polna pobožnega ljudstva, katero je hitelo do nje, da si okrepa svojo dušo. In malo je bilo teh, kateri bi ne bili opravili velikonočne spovedi in bi hodili mesto v cerkev v — gostilno. Pa gostilničar bi jim med službo božjo tudi ne bil nali. Po gostilnah bilo je tiho. Vaščani sešli so se po večerih na pivo, pogovarjali se o svojih vsakdanjih opravkih in se brez krega in prepira vračali vselej domov.

Tu pa je naenkrat začel zidati nek tovarnar steklarno takoj za vasjo. Stavba je rastla, kakor goha po dežju, in sosedje se nikakor niso mogli načuditi, kako je mogoče, tako veliko stavbo tako naglo izpeljati.

Delavcev bilo je na stavbišču kakor mravelj, trgovci in gostilničar pa sta se hvalila, kako pma kupčija cvete. Bili so delavci večinoma iz drugih krajev in so hodili na nedelje domov. Dali so zaslužiti obema med tednom dosti novcev.

„Sedaj bo pri nas tudi veselo“, rekel je nekega dne sosed Gašper v gostilni k Lišku. „Ko odidejo ti delavci, pridejo steklarji. Naši revni ljudje zaslužijo si precej, a tudi steklarji bodo pustili precej novcev pri nas.“

„Ljubi moj, da bi se nam steklarna le kmalu ne pristudila“, odgovoril je važno Liška. „Moja hči je omožena tam za Prago. Je tam tudi taka steklarna. Ljudje so upali v njo; sedaj bi se je pa radi iznebili, ko bi bilo le mogoče. Med steklarji so razni ljudje in če se zgodi pri nas tako, kakor se je zgo-

dilo tam, bode takoj miru in poštenja konec. Le nekaj takih zlih duš pokazi nam našo mladež, jo nauči marsikaj, česar sedaj ne ve in ji tudi vedeti ni treba. Slabi zgledi jo bodo zapeljali in v mnogih ozirih bomo tožili in vzdihovali radi steklarne.“

„Ne smemo si tega tako črno slikati“, dejal je Gašper. „Kar se je zgodilo na enem kraju, ni da bi se moralo na drugem. Glavna stvar bode, kak upravitelj, kak vođa pride v steklarne.“

„Jaz prerokujem, da bo kak brezverec, kateri se še malo ne bo brigal, je li delavstvo pošteno, da mu bode le po ceni delalo.“

„Smo pa mi tukaj, sosed, da bomo te k pravi meri pripeljali, ki bi nam hoteli sedanji mir in slovo rušiti.“

„Priatelj, težko je tiča med burjo in viharjem vjeti“, odgovoril je Liška resno. „Dal ljubi Bog, da se motim.“

Govorila sta še nekoliko časa o drugih stvareh. Potem sta se razšla, vsak proti svojemu domu, na steklarne pa pozabila.

Ko so pa v poslopju začeli postavljati stroje in delavci se shajali, postala je steklarna zopet predmet pozornosti. Steklarji so prihajali iz vseh krajev in si iskali stanovanja. Bilo je zelo trdo za nje, zakaj cela vas Lipnica je štela le nad sto hišnih števil.

Manj zvedeni delavci, ki so imeli manjšo plačo, morali so biti zadovoljni s skupnim stanovanjem pri kajžarjih in bajtarjih. Mojstri in pazniki vzeli so si stanovanja pri kmetih.

Tako je tudi Gašper oddal sobico, ki je bila sicer za posle, mlademu delavcu Mlejniki. Bil je mizar in izdelaval vzorce, ki so bili k steklu potrebni. Imel je lep zaslužek in že prvi večer, ko so ga Gašperjevi povabili k večerji, se je hvalil, da zasluži kot učitelj, a čim dalje, tim večja bode plača. Dogovoril se je tudi s Gašperjem, da mu bodo dajali hrano in si za vsak dan naročil mesa.

Nato je dobil besedo gospod poslanec R o š k a r ki je v daljšem govoru orisal politični položaj. Z njemu prirojeno in splošno znano živahnostjo je preretel najrazličnejša, zlasti gospodarska vprašanja, ki so prišla v državnem in deželnem zboru na dnevi red. Posebno dobro je označil agitacijo, ki jo spravljajo v svet gotovi krogi z argentinskim mesom, da bi zvalili vso krivdo radi draginje na kmeti. Skoro poldrugournemu, zanimivemu govoru so zbrani sledili z napeto pozornostjo in so večkrat zlasti ob koncu živahno pritrdjevali.

Po govoru gospoda poslanca se je oglasil k besedi urednik g. K e m p e r l e iz Maribora, ki je osvetlil postopanje naše vlade pri ljudskem štetju s posebnim ozirom na koroške Slovence.

Tajnik društva častiti gospod Lasbaher je nato poročal o društvenem delovanju, na kar je bil izvoljen društveni odbor, ki je ostal stari.

Gospod predsednik je z zahvalo vsem zaključil dveurno zborovanje.

Sprejeti sta bili naslednji resoluciji (ena na uvodnem mestu).

„Slovensko katoliško politično in gospodarsko društvo v Jarenini na svojem obnem zboru dne 15. t. m. izreka enoglasno svoje popolno zaupanje Slov. klubu državnih in deželnih poslancev ter jih poziva, da ostanejo tudi še naprej vstrajni v boju za pravice slovenskega naroda ter korakajo krepko naprej po začrtani poti.“

Slov. Bistrica.

Slovensko katoliško izobraževalno društvo je imelo dne 15. t. m. svoj občni zbor, ki je bil ob enem tudi občni zbor tukajšnje podružnice naše „Slovenske Straže“. Shoda sta se udeležila gospod dr. Hohnjec kot zastopnik S. K. S. Z. in tukajšnji rojak gospod dr. Jerovšek.

Na svojem obnem zboru je pokazalo društvo, kako vro je vršilo svojo nalogo med celim letom, in kako visoko je povzdignilo svoje ude. Mladenci in mladenke so navdušeno nastopali kot govorniki in navduševali navzoče za delo za vero in narod. Vsi brez izjeme so vzbujali občno priznavanje in pa hvalo.

Gospod dr. Hohnjec v svojem govoru pohvalil delovanje društva ter navdušuje mladino in odrasle k nadaljnjemu vstrajnemu in složnemu delu. Porabi z ozirom na nasprotnike prav krasno stari indijski pregovor: „Kaj pomaga zlati nakit tistemu, ki nima obleke?“ Kaj pomagajo liberalcem in takozvanim naprednjakom vse blesteče fraze o narodnosti, prosvitljenosti in napredku, ko jim je pa naše pošteno krščansko ljudstvo tisto obleko laži in hinavstva, v katero so se zavijali, že davno brezobzirno strgalo s telesa? Nato navdušuje za delo za „Slovensko Stražo“, za razširjanje njenih idej, za požrtvovalno darovanje in nabiranje darov za njo.

Izvolil, oziroma potrdil se je dosedanji odbor. S posebnim navdušenjem se je dosedanji predsednik gospod Ozvatič glede na njegovo zaslužno delovanje na novo izvolil.

Zaradi neverljivega zasluga je imenovalo izobraževalno društvo dr. Jerovška svojim častnim članom.

Zbor se je končal z novim navdušenjem za vstrajno delo tudi v novem letu, h kateremu je kon-

„To bi bil človek nor, da bi za par krajevarjev služil človeku, ki brez molitve vstaja in se vleže, kolne, da le usta odpre, se posmehuje vsemu, kar je nam sveto in drago, a leta le za zabavo in muziko. V svoji hiši hočem imeti red. Jaz sem gospodar; zato sem pa sam odgovoren za to, kaj se pod mojo hišo godi.“

Nekateri sosedje so se mu zaradi tega posmehovali in govorili, da je preveč trd. Mlada kri mora izkipeti, potem postane resen, a moder mož.

„Veruj temu, kdor hočeš“, dejal je Liška. „A najbolje je gasiti ogenj takoj, ko začne iskra se kazati. Ko je že vse v ognju, je težko gasiti. Opazoval sem te delavce v steklarni in vem, da so dveh vrst ljudi. Eni so pošteni, vestni, pravični, mirni; teh ni treba opominjati in se jim izogibati. Drugi potratijo ves zaslužek s kartami, plesom in pijačo. Ti nam hočejo vpeljati nov red in ako ne bomo oprezní, bomo to kmalu obžalovali. Župan bi ne smel dati dovoljenja za ples vsako nedeljo in potem bi moral gledati, da bi se ne igrale prepovedane igre. Naša mladež se temu kmalu priuči in ginito bo žito iz kaš in vse, kar se da spraviti v denar. Jaz sem to že davno naprej videl. Tovarniški vodja se ne briga, kakke delavce ima. Na pogled imamo od steklarne dobček, v resnici nam pa dela škodo. Ne vem, kdo se boče veselil, da imamo tukaj tako tovarno, ko se po-kaže enkrat pravi konec.“

(Dolje prihodnja.)

Dve anekdoti o škofu Martinu Slomšku.

(Po očetovem pripovedovanju zapisal dr. Fr. K.)

Ko so bili rajni Martin Slomšek še škof v St. Andražu na Koroškem, živela sta tam blizu župnik in kaplan, ki sta ga po večerih včasih do polnoči srkala v gostilni in kvartala.

To so tudi škofu naznanili. Ali naš Slomšek so se hoteli sami o verjetnosti naznanila prepričati. Preoblekli so se torej v popotnika in poprosili tistega go-

čno z resnimi besedami vspodbujal poslanec gospod Peter Novak.

St. Jernej pri Ločah.

Izredno dobro je bil obiskan shod Slovenske kmečke zveze, ki ga je priredila včeraj v nedeljo dne 15. januarja v St. Jerneju pri Ločah. Vsi mladeniči in moške so se zbrali na zborovališču. Predsedoval je župan gospod Cvahte.

O politiki kmečkega stanu je govoril gospod poslanec dr. Korošec ter osvetljeval delovanje liberalcev in štajerčijancev.

Gospod župnik Žičkar je govoril o ljudskem štetju. Sprejela se je tozadevna resolucija, katero prinašamo na drugem mestu.

Vrhu tega se je sklenilo:

„Volilci odobravajo boj slovenskih deželnih poslancev v Gradcu proti krivicam, ki se godijo njihovim volilcem ter jih pozivljajo, naj vstrajajo v tem boju, dokler ne dosežejo zahtevanih pravic.“

Zreče.

V nedeljo dne 15. t. m. je tukajšnje politično društvo „Straža“ pod predsedstvom gospoda Vidmarja imelo svoj občni zbor. Gospod Lamut, načelnik, je bolan. Vsled tega je zborovanje otvoril njegov namestnik. Tajnik Sašek podal je poročilo o društvenem delovanju v minoletem letu, blagajničar Kotnik pa o denarnem stanju. Odbor se je izvolil dosedanji.

Sledilo je zanimivo predavanje gospoda dr. A. Korošca. Kot državni poslanec opisal nam je razmere iz državnega zbora, kot deželnozborski član pa je pojasnjeval stanje deželne zbornice.

V tozadevnih resolucijah so poslušalci odobrili obstrukcijo, izrekli popolno zaupanje gospodu govorniku in vsem njegovim tovarišem na Dunaju in v Gradcu; prosijo, da bi še zanaprej z dosedanjo odločnostjo in vstrajnostjo branili čast in pravice slovenskega naroda in koristi kmečkega ljudstva.

Gornjigrad.

V nedeljo dne 15. t. m. se je zbralo v kaplaniji v Gornjemgradu do 500 ljudi. Ukaželjni posestniki iz raznih krajev se niso bali hudega miraza; vstrajali so nad dve uri na zborovališču in pazno poslušali razprave najvažnejšega vprašanja v gornjegrajskem okraju.

Točno ob 11. uri otvori zborovanje državni poslanec dr. Verštovšek in pozdravlja obilno udeležbo, gospoda komisarja Sima-Gall in vodjo ekspoziture v Mozirju gospoda dr. Hohla.

Gospod komisar Sima-Gall je predaval o raznih agrarnih zakonih, o dobrih vspehih na gospodarstvu, ki se poslužuje teh zakonov. Posebno opozarja gospod komisar na zlobo zemljišč in pa na delitev skupne lastnine. Utemeljeval je svoja izvajanja s primeri iz drugih dežel, zlasti iz Moravske in pokazal več primernih slik. Poslušalci so sledili predavanju z velikim zanimanjem.

Namesto zadržanega nadzornika planin je govoril državni poslanec dr. Karl Verštovšek o važnosti planin, o izboljšanju planin in o pravem stanju planinskih pašnikov nasproti grajščini. Zanimivi so bili njegovi podatki o melioracijah planin v drugih deželah, ki so na podlagi novih zakonov že večinoma

stilničarja, pri katerem sta navadno „lumpala“ duhovnika, prenočišča, in sicer, če bi smeli prenočiti v opoj razpustiloš ali uiti nfuasopejou uuešeg. Po dolgem volil. Sedli so torej k peči in čakali. Ura bija jednajt.

Sedaj pravi popotnik za pečo:

„Vse, kar je lepo in prav, a duhovniki bi zdaj že imeli biti doma.“

Osorno mu ta odgovorita: „Kaj boš ti tam za pečo; jezik za zobmi, pa molči! Ti nama ne bodeš ukazoval, kedaj morava k počitku!“

Molk. — Ura bija dvanajst.

Zdajci se vzdigne neznaní popotnik izza peči in pravi: „Vsak pošten človek gre ob tej uri k počitku, le vidva, duhovnika, se še potikata po gostilni. Ali vaju ni sram?“

Urno planeta nato izza mize in hočeta neznanega predrzneža prijeti. Toda kako osupneta, ko razpne ta površno obleko in se mu zasveti na prsih zlat križec. Hitro pobegneta iz gostilne.

Drugi dan pride kaplan k škofu, poklekne pred njega in ga milo prosi odpuščenja. Župnik pa se odpove službi in jo zavije v Ameriko. A tam mu neki niso pečena piščeta letala v grlo. Čez dve leti se vrne in ponižno poprosi za faro. Dobil je šentlovensko faro nad Traberkom.

Opomba: To anekdoto je pravil mojemu očetu mežnar, ki je služil pri tistemu župniku. Odkar je ta župnik umrl, še ni bilo do sedaj na tisti fari nobenega „gospoda.“

Kako so znali rajni Martin zasoliti.

Ko so bili rajni Martin Slomšek za škofa imenovani, jim je tudi župnik iz Koroškega, s katerim sta se skupaj šolala, šel čestitat. Rekel je v zbrani družbi: „Jako me veseli, Martin, da si tako daleč prišel.“ Kaj pa so dejali Martin Slomšek na to: „Bi se pa bil tudi ti potrudil, saj sva oba trgala hlače na isti šolski klopi.“ Ta župnik je potem pripovedoval, da ga v celem življenju ni bilo nikoli tako sram kakor tedaj.

v kratkem času uredile svoje planine, dočim se na Spodnjem Štajerskem niti ni pričelo z načrti. Premalo se sami pobrigamo, zato smo vedno zadnji. Gospod poslanec izjavlja, kaj je vse ukrenil, da pride to vprašanje na Spodnjem Štajerskem v pravi tok, kjer pride samo gornjegrajski, konjiški in marenberški okraj v poštev. Vršili se bodo v kratkem uradni dnevi komisarja za agrarne operacije v okraju; poklicani bodo interesente. Na spomlad bodo prepotoval nadzornik planin gospod Posch vse planine in potem izvršil načrte za melioracijo.

Kot tretji govornik je govoril velečastiti gospod župnik F e r m e iz Noveštitte. Gospod župnik je zopet pokazal, da on prav dobro pozna planine gornjegrajskega okraja. Opozarjal je na težave, ki bodo nastale z grajščino; toda upravičeno je naglašal, da se mora zadeva rešiti v prid posestnikom-živinorejcem. Mi prosimo gospoda župnika, da ne spusti tega velikega vprašanja in se bavi z nadaljnjimi tozadevnimi študijami.

Predavanje je nad vse lepo uspelo. Velika udeležba jasno priča, da se ljudstvo zaveda svojega gospodarskega poklica, da je ukaželjno in rado sprejema nauke v povzdigo kmetijstva.

Udeležba, zborovanje, zlasti pa zanimanje ljudstva je napravilo na zastopnike uradov jako velik utis.

Politični pregled.

Položaj.

Položaj notranje politike je zaradi tega negotov, ker se ne ve, kako bodo operirali Poljaki okoli Stapskega in kako nemški radikali v nemškonalni zvezi. Ako nemški radikali obrnejo hrbet vladi, potem stojimo pred celo novo situacijo. Bienenrth bo prisiljen iskati si nove večine, ali pa razpustiti parlament. V isto zadrego ga spravi afront pri Poljski ljudski stranki. Nemškonalna zveza ima jutri dne 17. januarja plenarno sejo, v kateri se izrečejo Nemci, ali in v kaki meri bodo podpirali sedanjo vlado. Bienenrth je zahteval, da se morajo jasno izreči, ne pa se skrivati za kake fraze, ki se lahko različno razlagajo.

Vseslovenska ljudska stranka.

Izvrševalni odbor Vseslovenske ljudske stranke je imel dne 14. t. m. zvečer sejo o političnem položaju in se je osobito bavil z razpustom političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem. O tem nečuvnem nasilstvu je poročal gospod dr. Brejc ter je vladalo nad tem nečuvnim nasilstvom koroške vlade največje ogorčenje. Sklenilo se je pozvati Slovenski klub v državnem zboru, da stori v tej zadevi skrajne korake.

Zahvala sv. očeta avstrijskemu episkopatu.

Na udanostno brzojavko, ki jo je sv. oče Dunaja poslala konferenca avstrijskih škofov, je sv. oče odgovoril s posebno zahvalo, v kateri pravi, da ga je tembolj razveselila brzojavka avstrijskih škofov, ki zagotavlja pokorščino in udanost njegovim odredbam proti modernizmu, ker mu mnogo žalosti povzročajo dogodki v Italiji in inozemstvu. Sveti oče izroča škofom blagoslov vernikom.

Francoska zunanja politika.

Dne 12. t. m. se je vršila v francoski zbornici debata o zunanji politiki. Govoril je tudi zunanji minister Pichon, ki je izjavil, da se v Evropi ni pripetilo nič takega, kar bi lahko spravilo francoske prijateljske vezi in aliance v nevarnost. Glede razmerja do naše države je rekel minister, da nima Avstro-Ogrska nikakih interesnih sfer, ki bi bile nasprotne onim Francije. Čeprav se nahaja Avstro-Ogrska v zvezi drugih držav, vendar ne daje to Franciji nikakega poviha, da bi ji bila nasprotna. Senzacijo je vzbudila ministrova izjava z ozirom na spremenjene odnose med Nemčijo in Rusijo.

Pichon je povdarjal: „Nemčija in Rusija sta se pogodili, da ne ena ne druga ne bosta sklenili, ali pa se podali v kako zvezo, ki bi imela agresiven namen zoper eno ali druge teh držav. To pa daje svetovnemu miru še večjo garancijo za bodočnost, vsled česar se Francija nima poviha vznemirjati.“

Balkanski prestolonasledniki v Petrogradu.

Iz Petrograda javljajo: Iz dvornih krogov se čuje, da prestolonasledniki srbski, bolgarski in črnogorski obiščejo ruski dvor takoj po obisku srbskega kralja pri italijanskem kralju v Rimu. Srbski prestolonaslednik, ki bo povodom obiska svojega očeta v Rimu, odpotuje prav kmalu na to v Petrograd s črnogorskim prestolonaslednikom Danilom. Iste dni pa odpotuje v Petrograd tudi bolgarski prestolonaslednik Boris, tako da bodo vsi trije prestolonasledniki Srbije, Bolgarske in Črnogore istodobno v prestolnici Rusije.

Nemiri na Portugalskem.

Vkljub vsem dementijem ostane resnica, da vlada na Portugalskem splošno nezadovoljnost. K štrajku železničarjev se je pridružil še štrajk delavcev v plinarnah. Na več krajih je prišlo do spopadov.

Slovenci! Slovenke! Pridobivajte nove naročnike za našo „Stražo“.

Kužnolost.

Oseba vest. Amanuensis dunajske vseučiliške knjižnice je postal gospod dr. Ivan August Žibert.

Iz šole. Začasni glavni učitelj na goriškem učiteljskem je postal suplent goriške državne gimnazije Rudolf Lavrenčič. — Ravnatelj na I. državni gimnaziji v Ljubljani dr. Lovro Požar je pomaknjen v VI. činovni razred. V isti razred je povisani ravnatelj na II. državni gimnaziji v Ljubljani Aleks. Pucsko. — Suplent na državni gimnaziji v Rudolfovem dr. Mil. Serko je imenovan za provizoričnega učitelja na istem zavodu. — Razpisane so: služba učitelja, oziroma učiteljice na trirazrednici v Bučah pri Kozjem, na petrazrednici v St. Petru pod Svetimi gorami, na dverazrednici v Olimju, vse v III. krajevnem razredu. Nadalje enaka služba na dvorazrednici v Zagorju, v II. krajevnem razredu, na štirirazrednici v Globokem pri Brezicah, II. krajevni razred, na štirirazrednici v Kapelah pri Brezicah, III. krajevni razred. Prošnje do 7. februarja 1911 na dotične krajeve šolske svete.

Umrli je v Gornjemgradu gospa Frančiška Šarb, soproga gospoda Šarba, načelnika gornjegrajskega okrajnega zastopa. Pokojna je bila sestra okrajnega šolskega nadzornika v Slovenjgradu, gospoda A. Schehela. Bila je blaga žena in prijazna trgovka; med ljudstvom je bila zelo priljubljena. Naročena je bila tudi na naš list. Pokojnici svetila večna luč!

Volilo. V Šiški pri Ljubljani je dne 11. t. m. umrla gospa Marija Vilhar, ki je v oporoki zapustila 112.412 K 46 v družbi sv. Cirila in Metoda. N. v m. p. — Rojaki, spomnite se v oporokah našega obrambnega društva „Slovenske Straže“! Posredujte v tem smislu pri naših somišljenikih!

Socialni tečaj v St. Ilju v Slovenskih goricah. Opozarjamo posebno bližnja društva ter dekliske in mladeniške zveze, da pošljejo svoje člane na socialni tečaj, ki se vrši dne 22. in 23. januarja v šentiljskem „Slovenskem Domu“. Predavanja se bodo posebej nanašala na razmere ob jezikovni meji: gospodarske, narodne, verske in socialne. Kdor želi dobiti za nedeljo dne 22. t. m. zvečer prenočišče v St. Ilju, naj to sporoči tamošnjemu bralnemu društvu.

V tržaški „Edinosti“ inserira „Erste Stadtmühle Cilli, Josef Lenko et comp.“, kdo da je njen zastopnik za Primorje. Komentarija ni treba!

Liberalno podjetje „Dolniska družba združenih pivovaren Zalec in Laški trg“ ima v nedeljo dne 29. t. m. VIII. redno zborovanje delničarjev v Ljubljani. V upravnem svetu tega liberalnega podjetja so: dr. Brenčič, dr. Karlovšek, Širca, Roblek in Roš. Leta 1908 je bilo izkazanega 70.000 K deficita. Podjetje ima več uradništva kot delavstva. Med uradništvom igra odlično vlogo neka mažarska igralka. Sedanjí občni zbor utegne prinesiti presenečenja.

Naše prireditve v letošnjem poletju. V letošnjem poletju bodo v Ljubljani velike manifestacijske prireditve za našo katoliško misel. Kakor že znano, obhaja letos Slovensko katoliško akademsko tehniško društvo „Zarja“ v Gradcu svojo desetletnico. Slavnost desetletnice se bo vršila v Ljubljani. Da pokažemo ozko vez, ki veže našo dijaško in mladeniško organizacijo, bo ob enem slovesno zborovanje naše Orlovske falange. K temu dvema dnevom naše nedolne mladine se bo pridružil še tretji dan, ko bo manifestacija celokupnega slovenskega ljudstva za naše narodne in verske svetinje. V dokaz, kako ozke se vezi, ki nas družijo, z brati Hrvatje, hočejo tudi ti v obilnem številu posetiti naše prireditve. Prišle bodo stotine vrlih katoliških hrvaških dijakov, zastali ne bodo priprosti hrvaški mladeniči in prihiteli bodo množice hrvaškega ljudstva in njegove inteligence. Skupno bomo manifestirali ter se pripravili in navdušili za nadaljnje boje. Katoliški list „Dan“ v Dalmaciji že sedaj v svoji številki od dne 12. t. m. na uvodnem mestu pod zaglavjem „V Ljubljano!“ poziva k predpripravam za te prireditve, da bo udeležba od hrvaške strani častna in številna.

Občni zbor Slovenskega osrednjega čebelarškega društva za Kranjsko, Koroško in Primorsko se vrši na svečnico dne 2. februarja ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Razven običajnega dnevnega reda bo tudi dvoje kratkih predavanj: 1. O razpošiljanju matice in 2. o pitju z brezdvajnim sladkorjem.

Protialkoholno gibanje med šolsko mladino. Kdor ima mladino, ima prihodnost. Zato se abstinente v Nemčiji trudijo, da bi že šolsko mladino pridobili za protialkoholno gibanje. Za ljudsko šolsko mladino so ustanovili posebno protialkoholno zvezo „Schutzengelbund“. Tudi med avstrijskimi Nemci se širi ta mladinska organizacija. Koncem leta 1909 je imel „Schutzengelbund“ v Avstriji 11.224 udov. — Tudi pri nas na Slovenskem moramo pričeti z abstinenco pri šolski mladini, ako hočemo, da bo imelo protialkoholno gibanje trajne vspehe.

Štajersko.

Maribor. Od katoliške vere sta na novo odpadla in prestopila k protestantizmu: Jahn Rudolf, brivec, Tegetthoffova cesta št. 64, in Eylert Marija, strojnikova žena, Puffgasse 17. — Magdalena Halfer, soproga telovadnega učitelja na o. kr. gimnaziji, ki je odpadla že meseca novembra, se ni naznanila kot soproga učitelja, ampak kot zasebnica. Zakaj to?

Ali morda za to, da se ne bi zvedelo med svetom, da se širi odpadniška propaganda med državnim uradništvom?

Slovensko gledališče v Mariboru. Sinoči dne 15. t. m. se je ponovila krasna igra „V znamenju križa.“ Igralo se je res izborno in popolno. Zeleti bi bilo, da se igra ponovi še enkrat. Gotovo bode gledališče zopet polno. — Prihodnjo nedeljo se igra velika predpustna burka s petjem „Danes bomo tihi.“ Kdor se hoče nasmejati, naj si jo ogleda. Glavne vloge igrajo dr. H., Majer in Berlić.

Maribor. Pri krojaškem mojstru Ig. Božiču v Tegetthoffovi cesti je izginila nedavno napisna tabla, katero so znani zlikovci septembra 1908 obmetavali s črnimi, ker je bila dvojezična. Čudno za narodnega obrtnika je, da ni dal tablo samo osnažiti, ampak je slovensko besedilo „krojač“ izpustil.

St. Ilj v Slovenskih goricah. Gospod urednik: Za Vaš list se zelo zanima naša c. kr. poštna ekspedijentinja Lojzika Schatz. Tako vneto je ta gospodična, da takoj obvesti mimo pošte idoč o novicah, ki jih prinese „Straža.“ Ali ste, gospod urednik, kaj veseli vnetega svojega najnovejšega sotrudnika? St. Ilj pa ima enega brhkega novičarja več. Napredek!

Iz šentlenartskega okraja. V „Marburger Zeitung“ se hvali neki Nemec, da je poslanec Malik dosegel, da se v bližnjem času ustanovi za St. Lenart obrtno-nadaljevalna šola z nemškim učnim jezikom. Slovenski obrtniki in trgovci šentlenartskega okraja že delj časa zahtevajo obrtno-nadaljevalno šolo s slovenskim učnim jezikom. Protestiramo, da bi se od vladne strani ugodilo samo zahtevam Nemcev, ki so v trgu, kakor v okraju v ogromni manjšini. Če se nas bo tako zastopljalo, bo naša potrpežljivost skoraj pri kraju.

Studenci pri Mariboru. Naše Katoliško slovensko izobraževalno društvo se letos zelo živahno razvija. Vsako soboto zvečer imamo predavanja, ki so za naše razmere primeroma dobro obiskana. Govorili so pri nas v zadnjem času dr. Verstovšek in urednika Kemperle in Zebot. V soboto dne 14. t. m. je pa predaval dr. Hohnjec o delovni pogodbi s posebnim ozrom na strajke. Podal je mnogo zanimive statistike in označil naše stališče v tem vprašanju.

St. Miklavž pri Hočah. Mariborski Scherbaum hoče na vsak način ustanoviti s pomočjo šulterajna nemško šolo pri Sv. Miklavžu. Njegovi uslužbeni že sedaj nadlegujejo prebivalstvo in pripovedujejo o velikih dobrotah, ki jih bo baje prinesla ta nameravana mučilnica. Načrt ima Scherbaum ta-le: Povečanje šole je potrebno, a ker občina sama težko zmori brene, ki bi jo zadelo z novo stavbo, ponuja Scherbaum Šmiklavčanom pomoč od šulterajna. Prostor za stavbo ponuja Scherbaum brezplačno. Opozarjamo naše Šmiklavčane, da ne nasedejo na šulterajnske limanice. Ne hlapčujmo tujcem! Samozvest v naše ljudstvo!

Sv. Lenart v Slovenskih goricah. Za šentlenartske „Nemce“, ki se še niso privadili slovenščini, se bo vršil v šulterajnski šoli poseben jezikovni tečaj. Pravijo, da se bodo tega tečaja s posebnim veseljem udeleževali oni trgovci in obrtniki, ki žive od slovenskega denarja.

Svečina. V nedeljo dne 15. januarja je umrl bivši posestnik Jurij Lilek, star 75 let. Rajni je bil pošten kmet in veren mož. N. v m. p.!

Slov. Bistrica. V odvetniških pisarnah gg. dr. Urbana Lemeža in dr. Mühleisena se je upeljal celoletni nedeljski počitek.

Pameče. Zmrznila je pred nekaj dnevi prevžitarica Marija Hauzej, po domače Verhovnikova, od Sv. Daniela pri Slovenjgradu. Našli so jo zmrznjeno v snegu.

Ptuj. „Pri slonu“ bodo obhajali ptujski protestanti in taki, ki si radi denarja, ki jim ga nosi slovensko ljudstvo, ne upajo stopiti k protestantizmu, dne 19. t. m. odhodnico pastorja Viktorja Stahla. Na to prireditve se v „Marburgerci“ izrecno vabi tudi katoliške kroge. Predrznost protestantov postaja vedno večja.

Celje. Dne 15. t. m. je bil v hotelu „Pri belem volu“ domač koncert. Obisk je bil obilen, postrežba v obče zadovoljiva.

Celje. Župan Jabornegg je zadnje dni v resnici bolan. On ima večkrat enake napade.

Celje. Gostilničar in jestvinar Dirnberger je dne 14. t. m. po daljši bolezni umrl.

Celje. Hišo sedlarja Kapla je kupil trgovec g. Mastnak za 54.000 K.

Celje. Zmaga Slovencev pri občinskih volitvah v celjski okoliški občini je tako razdražila skisane živce celjskih posilincev, da so proti slovenskim agitatorjem in volilec vložili kar celo kopico tožb. Gospoda Konečnika iz Gaberja so tožili, da je v neki gostilni pretil posilincem, da jih bodejo Slovenci postreljali, ako propadejo. Tega svojega drznega naltcevanja pa niso mogli podpreti z dokazi in zato je bil gospod Konečnik oproščen. Blamaža za blamažo pride nad celjsko nemškutarijo!

Polzela. Naši fantje so si v nedeljo dne 15. t. m. ustanovili Orlov odsek. Govoril je načelnik Savinjskega okrožja, brat K. Čulk, ter v imenu Zveze Orlov zvezin podpredsednik dr. Jehart. Pristopilo je koj trideset članov. Noyoustanovljeni odsek je deseti v Savinjski dolini. Zavednim našim polzelskim fantom „Na zdar!“ in pa korajžno naprej!

Gornjigrad. Na vabilo okrajnega zastopa v Gornjemgradu se je udeležil poslanec gospod dr. K. Verstovšek seje okrajnega zastopa, v kateri se je po-

svetovalo zgolj o železniškem vprašanju. Gospod poslanec je označil svoje stališče in stališče poslancev Slovenskega kluba glede tega vlevažnega vprašanja. Postopanje poslancev se je odobravalno in prešlo na znanje. Podali so razne nasvete častiti gospod župnik Dekort, notar Drukar, dr. Goričar, načelnik Šarb in Kocbek.

V Novi Stitti pri Gornjemgradu je umrl Gregor Golob, Radeckijev veteran, star nad 80 let.

Škale pri Velenju. Tukaj se odprli s 16. januarjem poštna oddaja, ki bo oskrbovala pošto v kraje Sv. Bric, Skale, Smartno, Cirkovica in Cirkovica-Skale. — Med St. Andražem in Velenjem bo na teden šestkratna poštna zveza.

Trbovlje. Tukaj so aretirali stavbenega palirja Karla Schöbingerja, ki je bil zaposlen pri stavbeniku Schmidu, ker je poneveril gospodarju in podrejenim delavcem blizu 300 K denarja. Napravil je tudi po gostilnah in pri obrtnikih več neporavnane dolga.

Gradišče pri Lučanah. Že več let čutimo tukajšnji občani močan pomanjkljaj pri občinskih ostah. Posebno pa pri oni, ki je najbolj rabljena in ki pelje iz Lučan čez Gradišče k Sv. Ožbaltu ob Dravi k tamkajšnji državni cesti. Ta cesta je že več let v tako slabem stanju, posebno še ob kakem deževnem vremenu, da nikakor ne ustreza več vedno naraščajočemu prometu, ki se bo pa po zgradbi brezniškega mosta gotovo še povečal. Vzrok je slab temelj in pa slabo vzdrževanje. Zeleti bi bilo torej, da se tukaj prebivalcem tudi enkrat nekoliko odpomore ter povzdigne to prepotrebno občinsko cesto v okrajno.

Iz Obrežja pri Središču. Pokojni „Narodni Dnevnik“ in na sušici zelo trpeči „Narodni List“ sta svojim backom natvezila, da so Obrežani šli oboroženi s sekirami nad Hrvate zavoljo tega, ker so baje oboji hoteli drva sekati na enem in istem mestu, a da so mogli Obrežani pobegniti, ker so Hrvati imeli premoč in da so potem zvečer Obrežani streljali na Hrvate ter tri obstrelili in sicer tako težko, da je eden takoj umrl. To poročilo je povsem neresnično in izmišljeno. Ni res, da bi to storili Obrežani, temveč so to zakrivali logarji grofa Bombelesa, kar se je tudi dokazalo dne 9. t. m. pri ormoški sodnji, ko sta obstreljena dva Hrvata sama izpovedala, da so krivi Bombelesovi logarji. Zato bi svetovali še živemu „Narodnemu Listu“, da v bodoče svojega dopisnika ne posluša v vsem, posebno pa ne, ko bo po krivici koga sumil za morilca, ker če bo šlo tako naprej, potem mu bo še tisto malo njegovih privržencev, kolikor jih je v Obrežju, obrnilo hrbet in ne bo imel v celi občini nobenega naročnika.

Hrastnik. V naši steklarni so ustanovili pred časom nemški mogotci za delavce pevsko društvo: Fabriška gospoda podpira na vse mogoče načine to društvo, v katerem pa pojejo sama slovenska grla. Prostora ima društvo brezplačno v šulterajnskem otroškem vrtcu. Odbor društva sestoji iz samih „pristnih“ Nemcev, kar pričajo imena: Hočevar, Račun, Kočevar, Koribski, Šuen, Drole, Gregor itd. Slovenska imena, nemške pesmi, pa heil-vpitje, to gre imenitno vkup!

Šoštanj. Saleška čebelarica podružnica v Šoštanju ima svoj redni zbor v nedeljo dne 22. januarja 1911 ob 3. uri popoldne v ljudski šoli. Na dnevnem redu so volitve odbora, poročila starega odbora, pobiranje udine ter nasveti in predlogi. Čebelarji naj se v velikem številu zglasijo. Vabljeni so tudi prijatelji čebelarstva.

Griže pri Zalcu. Čebelarica podružnica za Savinjsko dolino ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 22. januarja 1911 ob 3. uri popoldne v Grižah v šoli. Vspored: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo. 3. Plačevanje udnine za leto 1911. 4. Volitev novega odbora. 5. Predlogi in nasveti. — Čebelarji Savinjske doline, pridite v prav obilnem številu!

Naročite naš list „Straža“!

O slabem časopisju.

Pastirski list prečastitega gospoda nadškofa v Freiburgu na Badenskem govori o „slabih knjigah, spisih in listih, ki naš svet kar poplavlja“, in se nazadnje živo obrača na stariše:

„Vi ste čuvaji svojih družin, vi ste odgovorni pred Bogom tudi za to, kaj se čita v vaših hišah. Ne varajte se; ena edina brezbožna ali nemravna knjiga lahko vse uniči, kar ste žrtvovali na ljubezni, na delu, na denarju in skrbi za odgojo svojih otrok. In mnogi stariši, ki v obupu nad svojimi otroci pred časom osive, nosijo samo posledice pogubne brezbriznosti, s katero so trpeli tiskani strup v svoji hiši in v rokah svojih otrok. Toplo dovolj ne morem na tem mestu priporočati katoliških društev in katoliškega časopisja. V slednjo hišo spada dobra knjiga; v sleherno hišo dober časopis. Zavarujem se v naprej proti tistim znanim farizejskim sumničjem, kakor bi cerkev nasprotovala pravi izobrazbi. Nehvaležnost našega časa je, da se cerkev zasramuje kot sovražnica omike, dasi je baš ona ponosna stavba naše prosvete. Cerkev noče ovirati pomnožitve znanja, ampak hoče ovirati zastrupljanje, zlorabo istega.“

Listnica uredništva.

Velenje. Naznanilo prišlo prepozno za list, da se v petek popoldne.

